

Pvm 1.6.2010	Rakenteen tarkistus Pvm 1.6.2010	Muodollinen tarkistus Pvm 1.6.2010	Suunnitelman hyväksyntä Pvm 1.6.2010	Hyväksytty toisen asteen koulutuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa Pvm 21.9.2010
Laatija Hillevi Kivelä	Osastonjohtaja Katarina Ivars	Kehittämispäällikkö Hillevi Kivelä	Koulutuslajohtaja Kajaja Jyrkkänen	Sihteeri Sirkku Salonen

VAASAN AMMATTIOPISTO

Kansainvälisyys-väylä 2010

KAIKKI PERUSTUTKINNOT

**Vapaasti valittavat tutkinnon osat ja valinnaiset
ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat**

Opetussuunnitelmaan liittyvät tiedot	Pvm, diaarinumero tai pykälä
OPH:n määräys	Opetushallituksen määräykset perustutkinnoista
Hyväksytty koulutuslautakunnan jaostossa	21.9.2010, § 23
Astuu voimaan	1.8.2010
Milloin opintonsa aloittaneita koskee	1.8.2010
Korvaa opetussuunnitelman, joka on hyväksytty koulutuslautakunnan jaostossa	

SISÄLLYSLUETTELO

KANSAINVÄLISYYS- VÄYLÄN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA.....	2
VÄYLÄN TAVOITTEET.....	2
VÄYLÄN MUODOSTUMINEN.....	2
Ammatilliset tutkinnon osat.....	2
Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat	2
Vapaasti valittavat tutkinnon osat.....	3
LUKUSUUNNITELMAT.....	3
Lukusuunnitelma	4
OPINNOT	5
AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT.....	6
Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat	6
Kulttuurien tuntemus 1 (verkko-kurssi) 2 ov.....	6
Kulttuurien tuntemus 2, 2 ov	8
Vapaasti valittavat tutkinnon osat.....	10
Maailmankansalaisuus, 2 ov	11
Maailmankansalaisuus-projekti, 2 ov	13
Ready to go ready to host, 2 ov	16
Saksan alkeiskurssi, 2ov	19
Ranskan alkeiskurssi, 2ov.....	21
Muita vapaasti valittavia tutkinnon osia, 2 ov	23
Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat	23

KANSAINVÄLISYYS- VÄYLÄN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

VÄYLÄN TAVOITTEET

Peruskoulupohjainen opiskelija voi suorittaa perustutkinnon ns. väylänä eli opintopolkuina. Tavoitteena on yksilöllisten opintopolkujen edellytysten mahdollistaminen.

Kansainvälisyys-väylän tavoitteena on vahvistaa opiskelijan valmiuksia perustutkinnon suoritettuaan tulla toimeen monikulttuurisessa ympäristössä ja sijoittua ja menestyä kansainvälistyvillä työmarkkinoilla.

VÄYLÄN MUODOSTUMINEN

Kansainvälisyys -väylän voi valita peruskoulupohjainen perustutkintoa suorittava opiskelija. Väylän valinneen opiskelijan ammatillinen perustutkinto muodostuu seuraavista tutkinnon osista:

Ammatilliset tutkinnon osat

Ammatilliset, kaikille pakolliset tutkinnon osat ja ammatilliset, kaikille valinnaiset tutkinnon osat, yhteensä 90 ov.

- Opiskelija suorittaa opinnot perustutkinnon opetussuunnitelman mukaisesti.

Vähintään yksi työssäoppimisjakso opintojen aikana suoritetaan ulkomailla tai kotimaassa kansainvälisessä työympäristössä.

Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat

Pakolliset tutkinnon osat

- Kaikille yhteisiä pakollisia tutkinnon osia on yhteensä 16 opintoviikkoa (ov).
- Opiskelija suorittaa opinnot perustutkinnon opetussuunnitelman mukaisesti.

Valinnaiset tutkinnon osat

- Valinnaisia tutkinnon osia on yhteensä 4 opintoviikkoa (ov). Kansainvälisyys -väylän valinneet opiskelijat suorittavat: Kulttuurien tuntemus 1 (verkko), 2 ov ja Kulttuurien tuntemus 2, 2 ov.

Vapaasti valittavat tutkinnon osat

- Vapaasti valittavia tutkinnon osia on yhteensä 10 opintoviikkoa (ov). Väylän valinneet opiskelijat suorittavat vapaasti valittavia tutkinnon osia seuraavasti: Maailmankansalaisuus 2 ov, Maailmankansalaisuusprojekti 2 ov, Ready to go ready to host 2 ov, Saksan alkeiskurssi 2 ov tai Ranskan alkeiskurssi 2 ov sekä lisäksi 2 ov opintoja oppilaitoksen muusta tarjonnasta.

LUKUSUUNNITELMAT

- Opintojen alkaessa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS), joka tehdään tutkinnon lukusuunnitelman pohjalta.
- Lukusuunnitelmassa näkyy
 - kansainvälisyys -väylään kuuluvat opinnot
 - opintojen suunniteltu suoritusajankohta.
- Tutkinnon osia on selostettu myös kohdassa *Väylän muodostuminen*.

Väylä sisältää seuraavat lukusuunnitelmat:

Lukusuunnitelma 1	Kansainvälisyys -väylä, peruskoulupohjainen
-------------------	--

Lukusuunnitelma

AMMATILLISET PERUSTUTKINNOT, KANSAINVÄLISYYS-VÄYLÄ							
Lukusuunnitelma 1, peruskoulupohjainen			Näytöt	Lukuvuosi			Yhteensä
<i>Tutkinnon osan koodi</i>	<i>Opintojakson koodi</i>	<i>Tutkinnon osan nimi / Opintojakson nimi</i>	<i>Luku-vuosi</i>	<i>1 ov</i>	<i>2 ov</i>	<i>3 ov</i>	<i>ov</i>
		AMMATILLISET TUTKINNON OSAT					90
		<i>Pakolliset tutkinnon osat</i>					
		Suoritetaan tutkinnon opetussuunnitelman mukaisesti. Yksi työssäoppimisperiodi tulee suorittaa ulkomailla tai kotimaassa kansainvälisessä ympäristössä.					
		<i>Valinnaiset tutkinnon osat</i>					
		Suoritetaan tutkinnon opetussuunnitelman mukaisesti.					
		AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT					20
		<i>Pakolliset tutkinnon osat</i>					16
		Suoritetaan tutkinnon opetussuunnitelman mukaisesti.					
		<i>Valinnaiset tutkinnon osat</i>					
073		Kulttuurientuntemus					4
	07301	Kulttuurientuntemus 1 (verkko)		2			2
	07302	Kulttuurientuntemus 2			2		2
		VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT					10
6007		Humanistis - yhteiskunnalliset opinnot					
	600702	Maailmankansalaisuus		2			2
	600703	Maailmankansalaisuusprojekti			2		2
	600704	Ready to go ready to host			2		2
6001		Kieliopinnot					
	600103 600104	Saksan alkeiskurssi tai Ranskan alkeiskurssi		2			2
		Opintoja oppilaitoksen muusta vapaasti valittavien tarjonnasta		1	1		2
		AMMATILLISTA OSAAMISTA YKSILÖLLISESTI SYVENTÄVÄT TUTKINNON OSAT					
		Perustutkintoon voi sisältyä yli 120 opintoviikon meneviä yksilöllisesti syventäviä tutkinnon osia opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti.					
		YHTEENSÄ KAIKKI OPINNOT					120

OPINNOT

Seuraavilla sivuilla on kuvattu kansainvälisyys-väylän sisältämät opinnot. Opintojen yhteyteen on kirjattu opintojen tavoitteet, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit sekä suunnitelma opintojen arvioinnista ja osaamisen arviointimenetelmistä. Suunnitelmissa on myös ohjeelliset toteutustavat oppimateriaaleista, opetusmenetelmistä sekä oppimisympäristöistä. Opintojen ajoitus selviää lukusuunnitelmista (ks. kohta *Lukusuunnitelmat*).

AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT

Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat

Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat sisältävät opintoja siten kuin tutkinnon perusteissa määrätään. Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat voivat olla seuraavia opintoja:

- äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka, fysiikka ja kemia, yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, liikunta, terveystieto, taide ja kulttuuri
- ympäristötieto, tieto- ja viestintäteknikka, etiikka, kulttuurien tuntemus, psykologia, yritystoiminta
- Valinnaisia tutkinnon osia sisältyy opintoihin yhteensä 4 opintoviikkoa (ov). Opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Kansainvälisyys-opintoihin valmentavaa väylää opiskeleva opiskelija suorittaa *Kulttuurien tuntemus*, (verkko) 2 ov ja *Kulttuurien tuntemus*, 2 ov opinnot seuraavasti:

Kulttuurien tuntemus 1 (verkko-kurssi) 2 ov

Hyväksytty toisen asteen koulutuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa 27.10.2009.

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä. Arviointimenetelmät <ul style="list-style-type: none"> - verkkopeli (monivalintatehtävien sarja) - ja/tai kirjallinen tuotos 	Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kursseja, joka korvaisi ammatillisen peruskoulutuksen <i>Kulttuurien tuntemuksen</i> opinnot.		Oppimateriaalit <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisuus - verkkomateriaali Opetusmenetelmät <ul style="list-style-type: none"> - verkko-opinnot Oppimisympäristöt <ul style="list-style-type: none"> - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää Vaasan ammattiopiston opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa ottaa huomioon toiminnassaa sopivuuden rajat sekä miesten että naisten roolit, pukeutumiseen ja käyttäytymiseen liittyvät ohjeet ja myös kirjoittamattomat säännöt ja menettelytavat
- esittelee toisten kulttuuriedustajille maansa yleisiä kulttuuripiirteitä, kuten keskeistä historiaa, nähtävyyksiä, taiteita, urheilusaavutuksia, viihdettä ja rakennuskulttuuria
- pohtii erimaiden tulkintoja historiallisista tapahtumista ja suhteuttaa kotiseutunsa ja maansa merkittäviä tapahtumia ja aikakausia naapurimaiden ja maailman historiaan
- vertailee maansa ja Euroopan keskeisiä kulttuurivirtauksia ja -vaikuttajia

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tavallisimpien kulttuuripiirteiden huomioon ottaminen	- tunnistaa muiden kulttuurien yleisiä piirteitä	- tunnistaa kulttuurisia eroja muiden toiminnassa	- ottaa huomioon kohdatessaan ihmisiä heidän kulttuuritaustansa
Käyttäytyminen ja pukeutuminen eri tilanteissa sekä erilaisten ihmisten kohtaaminen	- tunnistaa kulttuurisia eroja ihmisten päivittäisessä toiminnassa Suomessa ja muualla	- toimii kulttuurieroista huolimatta yhdessä muiden kanssa	- kohtaa myös ulkomaiset työtoverit, asiakkaat ja vieraat ilman kulttuurikonflikteja
Maahanmuuttajien ja muiden vähemmistö-kulttuurien keskeisen kulttuurihistorian ja nykytilanteen huomioon ottaminen	- etsii tietoa maahanmuuttajien ja muiden vähemmistö-kulttuurien taustasta	- ottaa työskennellessään huomioon muut etnisestä taustasta, kielestä, vammaisuudesta tai iästä riippumatta	- ottaa suunnitellessaan työtä ja työskennellessään huomioon muut etnisestä taustasta, kielestä, vammaisuudesta tai iästä riippumatta

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11 Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä. Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta verkossa, ennakkoon sovittuina ohjausaikoina.

Palautetta annetaan arvioimalla oppimista tutkinnon osan tavoitteiden ja arviointikriteereiden perusteella asteikolla 1 – 3. Oppiminen kirjataan opintokorttiin merkinnällä suoritettu.

Opiskelija arvioi oppimistaan tutkinnon osien ammattitaitovaatimusten, tavoitteiden ja arviointikriteereiden perusteella. Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään verkossa olevien itsearviointitehtävien avulla.

Kulttuurien tuntemus 2, 2 ov

Hyväksytty toisen asteen koulutuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa 27.10.2009.

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen ja/tai suullinen koe - ja/tai kirjallisen tai suullisen tuotoksen esittäminen - ja/tai mahdolliset tutustumiskäynnit 	<p>Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka korvaisi ammatillisen peruskoulutuksen <i>Kulttuurien tuntemuksen</i> opinnot.</p>		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisuus - opettajan jakama materiaali - verkkomateriaali - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - tutustumiskäynnit (vastaanottokeskus, ulkomaalaistoimisto) - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää Vaasan ammattiopiston opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- toimii eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa
- osaa tervehtiä, vastaanottaa vieraita ja keskustella heidän kanssaan
- tunnistaa eri kulttuurien välisiä eroja työpaikkakäyttäytymisessä, -hierarkiassa ja työhön liittyvässä suhdetoiminnassa ja käyttäytyy asiallisesti tavallisissa työpaikalla esiin tulevissa tilanteissa, erityisesti asiakaspalvelussa
- esittelee toisten kulttuurien edustajille maansa yleisiä kulttuuripiirteitä, kuten keskeistä historiaa, nähtävyyksiä, taiteita, urheilusaavutuksia ja viihdettä ja rakennuskulttuuria
- tunnistaa oman alansa erikoispiirteitä muissa maissa.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Oman alan erikoispiirteiden huomioiminen	- tunnistaa oman alan palvelujen ja tuotteiden piirteitä eri maissa	- vertailee oman kulttuurin piirteitä muiden vastaaviin	- ottaa toiminnassaan huomioon eri kulttuureissa olevat piirteet
Organisaatioympäristön ja tehtävän mukaan käyttäytyminen	- tunnistaa keskeisiä asioita työstään	- kertoo ulkomaalaisille vieraille keskeisiä asioita Suomesta ja - työstään	- kehittää omaa organisaatiotaan muilta saadun kokemusten pohjalta
Kielitaidon ja kulttuurintuntemuksen hyödyntäminen	- käyttää hankkimaansa kielitaitoa tutuissa tilanteissa	- käyttää hankkimaansa kielitaitoa toimiessaan kansainvälisissä vuorovaikutustilanteissa	- toimii kansainvälisissä yhteyksissä kielitaitoaan hyödyntäen.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11 Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä. Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta kirjallisista ja suullisista harjoituksista sekä yhteistyöstä ulkomaalaisten kanssa vieraalla kielellä verkossa tai viestintätilanteissa.

Palautetta annetaan arvioimalla oppimista tutkinnon osan tavoitteiden ja arviointikriteereiden perusteella asteikolla 1- 3. Oppiminen kirjataan opintokorttiin merkinnällä suoritettu.

Opiskelija arvioi oppimistaan tutkinnon osien ammattitaitovaatimusten, tavoitteiden ja arviointikriteereiden perusteella. Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja/tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Vapaasti valittavat tutkinnon osat

Vapaasti valittaviin tutkinnon osiin sisältyy opintoja siten kuin tutkinnon perusteissa määrätään. Vapaasti valittavat tutkinnon osat voivat olla

- oman koulutusalan tai muiden alojen ammatillisia tutkinnon osia
- ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia
- jatko-opintoihin tai ylioppilastutkinnon suorittamiseen valmentavia opintoja
- työkokemusta
- harrastustavoitteisia opintoja, jotka tukevat ammatillisen koulutuksen yleisiä tavoitteita

Vapaasti valittavia tutkinnon osia sisältyy opintoihin yhteensä 10 opintoviikkoa (ov). Kansainvälisyys-väylän valinnut opiskelija suorittaa *kansainvälisyyteen valmentavia tutkinnon osia seuraavasti:*

Maailmankansalaisuus, 2 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen alla mainittuja arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen tai suullinen koe - kirjallisen tai suullisen tuotoksen esittäminen 	<p>- Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka korvaisi ammatillisen koulutuksen Maailmankansalaisuus opinnot.</p>	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisuus - opettajan jakama materiaali - verkkomateriaali - av.materiaali <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - tutustumiskäynnit - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - tutustumiskäynnit - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää globalisaation vaikutuksia ja hahmottaa elämää maapallolla uusista näkökulmista
- pohtii ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja suvaitsevaisuuden merkitystä
- ymmärtää kestäväen kehityksen periaatteiden merkityksen ekologisissa, taloudellisissa, sosiaalisissa ja kulttuurisissa valinnoissa,
- hahmottaa maapallon luonnonresursseiltaan rajallisena kokonaisuutena ja ymmärtää mm. eettisen kuluttamisen ja puhtaiden energiamuotojen etuja,
- tutustuu kansainvälisten kansalaisjärjestöjen toimintaan.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
1. Kestävän kehityksen periaatteiden ja vastuullisten toimintatapojen mukainen toiminta	- ymmärtää, mitä tarkoittaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitys	- ymmärtää, mitä tarkoittaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitys ja ottaa kestävä kehityksen huomioon toiminnassaan	- ymmärtää millaisia haasteita ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehityksellä on, pohtii ongelmiin ratkaisuja ja toimii kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti
2. Globalisaation eri ilmenemismuotojen tunteminen ja globaaliin vastuuseen kasvattaminen	- tunnistaa globalisaation ilmenemismuotoja	- tunnistaa globalisaation ilmenemismuotoja ja osaa toimia vastuullisena maailmankansalaisena	- haluaa toimia aktiivisesti globalisaation aiheuttamia ongelmia vastaan ja osaa toimia vastuullisena maailmankansalaisena
3. Ihmisoikeuksien ja tasa-arvoisuuden vaaliminen	- tietää, millaisia ihmisoikeuksien loukkauksia ja epätasa-arvoisuutta maailmalla tapahtuu	- tietää, millaisia ihmisoikeuksien loukkauksia ja epätasa-arvoisuutta maailmalla tapahtuu ja yrittää toimia ja työskennellä toisia kunnioittaen	- tietää, millaisia ihmisoikeuksien loukkauksia ja epätasa-arvoisuutta maailmalla tapahtuu ja haluaa edistää toiminnassaan ja työskentelyssään tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta
4. Vuorovaikutus ja yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa	-osallistuu ohjattuna vuorovaikutukseen muiden opiskelijoiden ja kansalaisjärjestöjen edustajien kanssa	-osallistuu ohjattuna vuorovaikutukseen muiden opiskelijoiden ja kansalaisjärjestöjen edustajien kanssa sekä ilmaisee omia näkökantojaan hyväksytyjä toimintatapoja noudattaen	-toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden ja kansalaisjärjestöjen edustajien kanssa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja selkeästi, rakentavasti ja hyväksytyjä toimintatapoja noudattaen

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin tavoite on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä. Opiskelijalle annetaan palautetta osallistumisesta, aktiivisuudesta ja annettujen tehtävien suorittamisesta.

Palautetta annetaan asteikolla 1 – 3. Oppimisen arviointi kirjataan opintokorttiin merkinnällä suoritettu (S).

Opiskelija arvioi oppimistaan tutkinnon osien ammattitaitovaatimusten, tavoitteiden ja arviointikriteereiden perusteella. Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään niin, että opiskelija tekee itsearviointin kurssin loppuun joko strukturoidulla lomakkeella tai vapaamuotoisesti.

Maailmankansalaisuus-projekti, 2 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen alla mainittuja arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - projektiin osallistuminen; suunnitteleminen, toteuttaminen ja arviointi - raportointi 	<p>Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka korvaisi ammatillisen peruskoulutuksen Kansainvälisyys-projektin opinnot</p>	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opettajan osoittama materiaali - kirjallisuus - berkkomateriaali - av-materiaali <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - verkko-opetus - vierailut - toimintapainotteiset menetelmät - projektityöskentely <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - Tietoverkko - tutustumiskäynnit - työelämä - muut tilat, jotka tarkentuvat kurssin alussa ja ovat toteutetun projektin mukaisia
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- tunnistaa mahdollisuuksia toimia paikallisesti kansainvälisten avustuskohdeiden ja muiden kansainvälisyyttä edistävien asioiden hyväksi,
- osallistuu aktiivisesti yhteiseen kansainvälisyyttä edistävän projektin suunnitteluun, toteuttamiseen ja arvostaa kaikkien projektissa mukana olevien ideoita ja työpanosta,
- osaa noudattaa kestävän kehityksen periaatteita projektin eri vaiheissa,
- toimii yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden tai muiden mahdollisten yhteistyökumppaneiden kanssa,
- osaa ajatella globaalisti ja toimia lokaalisti.
- osallistuu raportin laatimiseen
- osaa arvioida projektin toteuttamisen eri vaiheita

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
1. Kansainvälisten avustustarpeiden tunnistaminen ja niiden hyväksi toimiminen	- tunnistaa kansainvälisiä avustustarpeita ja toimii ohjatusti niiden hyväksi	- tunnistaa kansainvälisiä avustustarpeita ja toimii ohjeiden mukaan niiden hyväksi	- tunnistaa kansainvälisiä avustustarpeita ja toimii omatoimisesti niiden hyväksi
2. Kansainvälisyyden edistäminen yhteisen projektin avulla	- osallistuu ohjatusti kansainvälisyyttä edistävän projektin suunnitteluun ja toteuttamiseen - osallistuu ryhmän valintojen ja päätösten valmisteluun sekä noudattaa sovittuja sääntöjä ja aikatauluja	- osallistuu ohjeiden mukaan kansainvälisyyttä edistävän projektin suunnitteluun ja toteuttamiseen - tekee ryhmässä ehdotuksia, valintoja ja päätöksiä sekä noudattaa sovittuja sääntöjä ja aikatauluja	- osallistuu oma-aloitteisesti ja vastuullisesti kansainvälisyyttä edistävän projektin suunnitteluun ja toteuttamiseen - tekee ryhmässä ehdotuksia, valintoja ja päätöksiä projektin eteenpäin viemiseksi sekä noudattaa huolellisesti sovittuja sääntöjä ja aikatauluja
3. Vuorovaikutus ja yhteistyö projektiin	- neuvottelee opastettuna	- neuvottelee yhteistyöstä	- neuvottelee innovatiivisesti

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
osallistuvien henkilöiden kanssa	yhteistyöstä sidosryhmien kanssa - toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa	sidosryhmien kanssa - toimii hyvin yhteistyössä erilaisten ihmisen kanssa	yhteistyöstä sidosryhmien kanssa - toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa tarvittaessa heitä tukien ja auttaen

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 5. Aloittekyky ja yritteliäisyys, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin tavoite on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä. Opiskelijalle annetaan palautetta oppimisen osallistumisesta, aktiivisuudesta ja annettujen tehtävien suorittamisesta.

Palautetta annetaan asteikolla 1 – 3.. Oppimisen arviointi kirjataan opintokorttiin merkinnällä suoritettu (S).

Opiskelija arvioi oppimistaan tutkinnon osien ammattitaitovaatimusten, tavoitteiden ja arviointikriteereiden perusteella. Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään niin, että opiskelija tekee itsearviointin kurssin loppuksi joko strukturoidulla lomakkeella tai vapaamuotoisesti.

Ready to go ready to host, 2 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dialang-testi - suulliset ja kirjalliset tuotokset - vieraanvaraisuuden toteuttaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka korvaisi ammatillisen peruskoulutuksen Ready to go ready to host.. 		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> -ulkomaanvaihtoon täytettävät asiakirjat (mm Eurooppalainen CV, kielipassi -alan sanasto -AV –välineet: mm www.dialang.org: –testi, oman kielitaidon arviointiin ja itsenäiseen kehittämiseen -power -point
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.</p>			<p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - verkko-opinnot - harjoitustehtävät - todelliset käytännön tilanteet - kielikylpy (englanti, ruotsi/suomi) <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - oppilaitoksen muut tilat - tutustumiskäynnit (lähialueen kulttuurinähtävyydet ja vapaa-ajantoiminta) - vieraanvaraisuus tapahtuma

Tavoitteet

Opiskelija

- tiedostaa ulkomaan lähdön ja siellä työskentelemisen mahdollisuudet ja haasteet
- osaa valmistautua ulkomaanlähtöön
- tiedostaa tavallisimmat kriisitilanteet mihin voi joutua ulkomailla
- tiedostaa miten hoitaa suomeen liittyvät asiat poissaolon aikana ja miten löytää suomalaisia yhteyksiä ulkomailta
- tiedostaa ulkomaan lähdön ja siellä työskentelemisen mahdollisuudet ja haasteet
- osaa valmistautua ulkomaanlähtöön
- tiedostaa tavallisimmat kriisitilanteet mihin voi joutua ulkomailla
- tiedostaa miten hoitaa suomeen liittyvät asiat poissaolon aikana ja miten löytää suomalaisia yhteyksiä ulkomailta
- tietää miten voi edesauttaa sopeutumista ulkomaille muutossa ja kotimaahan palatessa
- osaa suunnitella ja toteuttaa kohderyhmään ja vuodenaikaan sopivan ohjelman ulkomaalaisille vieraille budjetin mukaisesti.
- osaa toimia isäntänä/emäntänä ulkomaisille vieraille ja saa vieraat tuntemaan itsensä tervetulleeksi ja olonsa turvalliseksi
- osaa käyttäytyä luontevasti englannin/ruotsin kielellä ulkomaalaisten kanssa kehittyneiden sosiaalisten taitojen avulla ja kansainvälisen etiketin mukaisesti
- osaa käyttää small talk-puhetta ulkomaalaisten kanssa
- osaa esitellä itsensä, oppilaitoksensa ja koulutuksensa englanniksi/ruotsiksi
- tuntee Vaasaa ja Suomea koskevia erityispiirteitä ja osaa kertoa lyhyesti perinteistä, kulttuurista, historiasta ja taloudesta (Suomi pähkinänkuoressa-esityksen laadinnan pohjalta) englanniksi/ruotsiksi

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
1. Ulkomaille valmistautuminen	<ul style="list-style-type: none"> - tiedostaa omat realistiset mahdollisuudet ja haasteet työskennellessä ulkomailla. - tiedostaa tavallisimmat kriisitilanteet mihin voi joutua ulkomailla ja miten niitä voi välttää omalla toiminnalla sekä tarvittaessa hakea apua. 	<ul style="list-style-type: none"> - tiedostaa omat realistiset mahdollisuudet ja haasteet työskennellessä ulkomailla. - tunnistaa tavallisimmat kriisitilanteet mihin voi joutua ulkomailla ja miten niitä voi välttää omalla toiminnalla sekä tarvittaessa hakea apua - tiedostaa miten hoitaa suomeen liittyvät asiat poissaolon aikana ja miten 	<ul style="list-style-type: none"> - tiedostaa omat realistiset mahdollisuudet ja haasteet työskennellessä ulkomailla. - osaa omalla toiminnalla välttää kriisitilanteita mihin voi joutua ulkomailla ja aktiivisesti hakea apua ja auttaa. - osaa omatoimisesti selvittää ja hoitaa suomeen liittyvät asiat poissaolonaikana ja osaa

		löytää suomalaisia yhteyksiä ulkomailla	omatoimisesti löytää suomalaisia yhteyksiä ulkomailla. - tuntee ja tietää miten voi edesauttaa sopeutumista ulkomaille muutossa ja kotimaahan palatessa
2. Vieraanvaraisuus	<ul style="list-style-type: none"> - osaa avun tuella yhdessä muiden kanssa suunnitella ja toteuttaa kohderyhmään ja vuodenaikaan sopivan ohjelman ulkomaalaisille vieraille budjetin mukaisesti. -osaa avun tuella yhdessä muiden kanssa ja annettujen ohjeiden mukaan toimia isäntänä/emäntänä ulkomaisille vieraille ja saa vieraat tuntemaan itsensä tervetulleeksi ja olonsa turvalliseksi 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa yhdessä muiden kanssa suunnitella ja toteuttaa kohderyhmään ja vuodenaikaan sopivan ohjelman ulkomaalaisille vieraille budjetin mukaisesti. -osaa yhdessä muiden kanssa ja annettujen ohjeiden mukaan toimia isäntänä/emäntänä ulkomaisille vieraille ja saa vieraat tuntemaan itsensä tervetulleeksi ja olonsa turvalliseksi 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa itsenäisesti suunnitella ja toteuttaa kohderyhmään ja vuodenaikaan sopivan ohjelman ulkomaalaisille vieraille budjetin mukaisesti. -osaa itsenäisesti ja omaaloitteesti toimia isäntänä/emäntänä ulkomaisille vieraille ja saa vieraat tuntemaan itsensä tervetulleeksi ja olonsa turvalliseksi
3. Vuorovaikutus	-osaa käyttäytyä ja auttavasti keskustella englannin/ruotsin kielellä ulkomaalaisten kanssa ja tiedostaa small-talkin merkityksen.	<ul style="list-style-type: none"> - osaa käyttäytyä ja keskustella englannin/ruotsin kielellä ulkomaalaisten kanssa ja osaa käyttää small-talkia 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa käyttäytyä luontevasti ja keskustella oma-aloitteisesti englannin/ruotsin kielellä ulkomaalaisten kanssa ja osaa luontevasti käyttää small-talkia
4. Kulttuurien tuntemus	<ul style="list-style-type: none"> - osaa auttavasti esitellä itsensä, oppilaitoksena ja koulutuksensa englanniksi tai ruotsiksi. - osaa esitellä englanniksi tai ruotsiksi jotain suomen ja Vaasan erityispiirteitä. 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa esitellä itsensä, oppilaitoksena ja koulutuksensa englanniksi ja ruotsiksi. - osaa esittelymateriaalin avulla esitellä englanniksi tai ruotsiksi suomen ja Vaasan erityispiirteitä. 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa luontevasti esitellä itsensä, oppilaitoksena ja koulutuksensa englanniksi ja ruotsiksi. - osaa luontevasti esitellä englanniksi tai ruotsiksi suomen ja Vaasan erityispiirteitä ottaen huomion perinteet, historia, kulttuuri ja talous.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 5. Aloitekyky ja yrittäjäyys, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin tavoite on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta osallistumisesta, aktiivisuudesta ja annettujen tehtävien suorittamisesta asteikolla 1 – 3. Oppimisen arviointi kirjataan opintokorttiin merkinnällä suoritettu (S).

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja / tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Saksan alkeiskurssi, 20v

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen alla mainittuja arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.			Oppimateriaalit - opettajan ilmoittama aineisto
Arviointimenetelmät - kirjallinen koe ja / tai suullinen esitys tai puhetilanne			Opetusmenetelmät - lähiopetus - suulliset harjoitukset - verkko-opetus
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			Oppimisympäristöt - luokkaympäristö - tietoverkko - reaali maailma

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- ymmärtää saksan kielen ja kulttuurin merkityksen Euroopassa
- hallitsee saksankielen perusanastoa ja perusrakenteita
- osaa toimia tavanomaisissa arkisissa viestintätilanteissa
- tutustuu seuraaviin aihepiireihin; ihminen, lähiympäristö, vapaa-aika ja saksankielinen maailma

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Perussanasto ja kielen perusrakenne Substantiivien, adjektiivien, pronomien ja prepositioiden käyttö	- tuntee perussanastoa ja osaa ohjattuna muodostaa yksinkertaisia lauseita	- osaa mallin mukaan käyttää perussanastoa ja muodostaa arkipäiväisiä suullisia ja kirjallisia viestejä	- osaa itsenäisesti käyttää perussanastoa ja muodostaa eri elämäntilanteissa suullisia ja kirjallisia viestejä -
Suullinen vuorovaikutus Verbien perustaivutus ja aikamuodot Keskeinen lauseoppi ja sidosrakenteet	- ymmärtää yksinkertaisia suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan	- ymmärtää erilaisia suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan - tulee toimeen yksinkertaisissa viestintätilanteissa	- ymmärtää keskeiset ajatukset normaali-tempoisesta puheesta erilaisissa vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavallisimmista viestintätilanteista luontevasti - osaa hankkia kysymällä lisätietoja ja ohjeita tarvittaessa

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin tavoite on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä, harjoituksista ja suullisista esityksistä / kokeesta lähituntien aikana. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Oppimisen arviointi kirjataan opintokorttiin merkinnällä suoritettu (S).

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Ranskan alkeiskurssi, 2ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen alla mainittuja arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen koe ja / tai suullinen esitys tai puhetilanne 			<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan ilmoittama aineisto <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - suulliset harjoitukset - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - luokkaympäristö - tietoverkko - reaali maailma
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- ymmärtää saksan kielen ja kulttuurin merkityksen Euroopassa
- hallitsee saksankielen perusanastoa ja perusrakenteita
- osaa toimia tavanomaisissa arkisissa viestintätilanteissa
- tutustuu seuraaviin aihepiireihin; ihminen, lähiympäristö, vapaa-aika ja ranskankielinen maailma

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Perussanasto ja kielen perusrakenne Substantiivien, adjektiivien, pronomien ja prepositioiden käyttö	- tuntee perussanastoa ja osaa ohjattuna muodostaa yksinkertaisia lauseita	- osaa mallin mukaan käyttää perussanastoa ja muodostaa arkipäiväisiä suullisia ja kirjallisia viestejä	- osaa itsenäisesti käyttää perussanastoa ja muodostaa eri elämäntilanteissa suullisia ja kirjallisia viestejä -
Suullinen vuorovaikutus Verbien perustaivutus ja aikamuodot Keskeinen lauseoppi ja sidosrakenteet	- ymmärtää yksinkertaisia suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan	- ymmärtää erilaisia suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan - tulee toimeen yksinkertaisissa viestintätilanteissa	- ymmärtää keskeiset ajatukset normaali-tempoisesta puheesta erilaisissa vuorovaikutustilanteissa - selviytyy tavallisimmista viestintätilanteista luontevasti - osaa hankkia kysymällä lisätietoja ja ohjeita tarvittaessa

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin tavoite on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä, harjoituksista ja suullisista esityksistä / kokeesta lähituntien aikana. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Oppimisen arviointi kirjataan opintokorttiin merkinnällä suoritettu (S).

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Muita vapaasti valittavia tutkinnon osia, 2 ov

Vapaasti valittaviin tutkinnon osiin sisältyy lisäksi 2 ov opintoja oppilaitoksen muusta vapaasti valittavien opintojen tarjonnasta.

Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat

Perustutkintoon voi sisältyä yli 120 opintoviikon meneviä yksilöllisesti syventäviä tutkinnon osia opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti.